

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «

Helyben hához hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszívatok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Magyar kiviteli törekvések.

(K. Ö.) A magyar kereskedők és iparosok konstantinápolyi kirándulása megmutatta a helyes utat, melyen haladva kivitelünknek piacot tudunk szerezni. A Konstantinápolyba előre megküldött mintatár volt az ajánló levél, mely beigazolta, hogy a magyar ipar versenyképes a Keleten, csak módját kell tudni azt a kiviteli piacokon bevezetni.

A magyar kereskedő és iparos a kivitel fejlesztésének ezt a módját nem értette. Nem jó kedvünkől rekriminalunk, de kötelességből, hogy azok, akiket illet, okuljanak és tanuljanak. A magyar iparos és kereskedő a kivittelt illetőleg csak panaszkodott. Panaszkodott a mostoha gazdasági viszonyok és az osztrák verseny miatt. A panasz nagyrésztben jogosult, nagyrésztben azonban jogosulatlan volt. Jogosulatlan, mert a gazdasági viszonyok rosszabbodása onnét származik, mivel nem iparkodtunk magyar ipart teremteni, amihez legkevésbé a magyar kereskedelem járult, mely eltántoríthatatlan expozitúrája az osztrák ipar és kereskedelemnek.

Igazunk mellett bizonyít az a körülmény, hogy egyes ipari és kereskedelmi kiviteli cégek a mostoha viszonyok és az osztrák verseny dacára boldogulnak, sőt világhírré lettek szert.

A sok panasz megindította az állami és társadalmi akciót. Az állam direkt se-

gélyezéssel, a társadalom intenzív iparpártolással próbálta az iparfejlesztést szolgálni. Az állam beavatkozása nem vezethetett célra, mert nem annyira direkt segélyezésről, mint inkább a kivitel szervezéséről van szó. A társadalmi felbuzdulás pedig egyszerűen szalmalángnak bizonyult.

Pedig igazán érdemes a magyar kivittel foglalkozni. Oly értéket szállítunk ma már a világpiacon, mely közgazdasági életünkben számottevő tényező. Mezőgazdasági cikkekből 730 millió koronát, iparcikkekből 561 millió koronát és bányászati termékekből 26 millió koronát szállítunk a külföldre.

A kivittelt tehát szervezni kell. A szervezés első feltétele a hirszolgálat tökéletesítése. A kiviteli kereskedelem hirszolgálatát a kereskedelmi muzeum, a konzulátusok és a kereskedelmi szaktudósítók látják el. A mi a kereskedelmi muzeumot illeti, azt egészen kereskedelmi alapra kell helyezni és kiviteli mintatárral ellátni. A konzulátusi jelentéseknek az a hibájuk, hogy ezekről a kereskedelmi körök nem igen vesznek tudomást, mire a külügyminiszterium utján az érdekképviseletekhez és innét a kereskedőkhöz jutnak, aktualitásukat régen elvesztették. A szaktudósítói intézmény teljesen bürokratikus intézmény, melyhez semmi köze az iparos és kereskedői világnak. A legkevésbé tehát amit tehetünk az, hogy a szaktudósító urak

rendelkezésére álljanak a kivittel foglalkozó cégeknek.

A kivitel második feltétele a közlekedési ügyek irányítása. Itt lehet beszélni a vasúti tarifák a kivittelt fejlesztő módosításáról és a kereskedelmi tengerészetről, még inkább egy önálló magyar kereskedelmi tengerészetről. Mondjuk, lehet erről beszélni, mivel ezen a téren bár nem nélkülözhetjük a törvényhozás alkotásokat, sokat rendeleti úton is meg lehet oldani, különösen a vasúti tarifák terén.

Magától értetik, hogy a tarifa módosításnak nem szabad olyannak lenni, mint a milyent most kaptak a fővárosi malmok, melyek naponta százezreket börtöznek el és e mellett az ország pénzén forszírozzák a liszt kivittelt.

Még Vörös László kereskedelemügyi minisztersége idejéből létezik egy kiviteli emlékirat, mely részletesen foglalkozik azokkal a teendővel, melyek megvalósításával a kivitelnek fontos szolgáltatásokat tehetnénk. Nem ártana ezt az emlékiratot előkotorni és belőle megvalósítani azt, ami még megvalósításra vár.

Ne feledkezzünk meg azonban egyről. A kivitel az anyagi gyarapodás egyik feltétele. Bizonyítják ezt a nyugati kiviteli államok. Csakhogy egységes kivitteltől mindaddig nem lehet szó, míg a belpiac meghódítva nincs. Már pedig ezen a téren temérdek a teendő.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Képek Dalmáciából.

Írta: dr. Ferdényi Kálmán.

(Folytatás).

III.

Taine a városokat szép nőkhöz hasonlítja. Miként a nőknek, úgy a városoknak is megvan a magok ifju, virágkora, hervadása. Ragusában is hallgat a jelen, hogy annál hangosabban beszéljen a mult.

Ragusa legrégebb lakói a saloniaiak voltak. A 9-ik században elszlávosodott, később pedig minden tekintetben olasz, illetve velencei városnak jellegét ölti magára. A velencei művészet és cultura elfogja itt az embert. Tudja is a ragusai ember, hogy mi jeje van, helyesebben, hogy mi mindene volt neki és büszkén nem is dalmatának, hanem ragusabelinek nevezi magát. Ime a művészet nevelő hatása és nagy befolyása, amely megtanítja az embereket a szépség élvezésére, becsülésére és végül büszkévé is teszi őket. Büszke is lehet Ragusa városa nemcsak régi dicsőségére és művészetére, de arra is, hogy neki sikerült egyedül megőrizni politikai függetlenségét Velencével szemben. Ragusa ugyanis egészen a XIX sz. eleig, szabad köztársaság. — „Non bene pro oto libertas venditur auro.” — ez a mon-

dás van felírva nagy betűkkel Ragusa városának egyik kimagasló erődtornyára. Valóban! ez nem frázis, amely szétpukkan. Ennek a felírásnak értelme és története van.

E nagy általánosságban mondottak után vegyük most szemügyre Ragusa nevezetesebb építményeit. — Ezuttal nem a templomokkal kezdjük. Menjünk csak a város középpontjába. Két gyönyörű épületet látunk itt magunk előtt. Egyik a Rektorenpalast, — rektorok palotája, — másik a Dogana, a régi sóhivatal. — E két palota, valamint a többi kisebb magánházak is a XV. századot jellemző vegyes stílusban vannak építve. Gyönyörű ives boltozatok, amelyeket kecses oszlopok hordanak, képezik a rektorok palotájának, valamint a Dogánának is a földszintjét, vagy mondjuk előcsarnokát. A földszint ives boltozatai felett van a tulajdonképeni lakható emelet, hol román, hol góthikus 2—3 szárnyu ablakkal, hol renaissance ablakkal, szép kis balkonokkal.

Más decoratív elemek is emelik az épület összbenyomását. Szép lépcsőház és portálék, Márkus-oroszlánok, szobrok, cimerek mindenütt. — Minél tovább szemlélem e palotákat és házakat annál jobban szemembe ötlök a mi házatknak sablonossága és szeretnék lakója lenni ezeknek a ragusai házaknak, amelyekre nagyon szépen ráillenek Göthe Mignonjának sorai:

Kennst du das Haus? Auf Säulen rath sein Dach
 Es glänzt der Saal, es schimmert das Gemach.

Ud Marmorbilder stehn und sehn mich an;
 Was hat man dir, du armes Kind gethan?
 Kennst du es wohl? Dahin, Dahin
 Möcht' ich mit dir, o mein Beshhützer ziehn.

De menjünk most tovább egy házzal és nézzük meg ferencendiek templomával összeköttetésben álló híres keresztfolyosót. E késői keresztfolyosó kecses építmény, mintha cukorból volna faragva; érdekes, hogy minden oszlop capitelle más és más. A folyosó közepén igen szép kut, örökzöld növények, pálmák, mosolygó narancsfák. Igen szép még a templom melletti campanite, maga a templom egészen modernizálva van.

A székesegyház impozáns kupolájával és szép tagozásával igen jól hat. Belső gyönyörű márvány-berakású oltárok, szép képek Coregiótól, Paolo Veronese től és más híres olasz mesterektől. A székesegyházi kincstárban igen sok érdekes ereklyetartó van, közöttük egy 11. századi byzanci románc munkájú ereklyetartó elsőrangú.

Tekintsünk most a dicső multból a jelenbe is egy kicsit. Husvét vasárnapja van. A férfiak, asszonyok és kis gyermekek színes nemzeti viseletben. A ragusai nép kiváló munkákat produkál csipkében, arany, ezüst himzésben, remek nyakékek, karperecek, inggombok, melltűk készítésében. Mindez nagyon izlenses, de nagyon drága portéka.

(Folyt. köv.)

Politikai hírek.

A választások napjának meghatározásával foglalkoznak most a törvényhatóságok központi választmányai. Sok helyen már meg is állapították a választás napját s mint rendszeren szokott lenni, a választások legnagyobb része az idén is a belügyminiszteri rendeletben megállapított tíz nap elsején, vagyis június első napján lesz. Ekkor lesz a választás Nagyváradon is.

A király ma az általános kihallgatások során Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár is fogadta, aki megköszönte kinevezését, azután pedig jelentést tett s választási mozgalmakról is.

Tisza Magyarkanizsán.

Magyarkanizsáról jelentik: Tallián Vilmos, a magyarkanizsai kerület nemzeti munkapárti jelöltje e hó 15-én délelőtt 11 órakor mondja ei programbeszédét. Ez alkalommal Magyarkanizsára érkeznek Tallián Béla és gróf Tisza István is.

A keresztényszocialisták jelöltjei.

A keresztényszocialista pártról az utóbbi időben olyan hírek járnak be a lapokat, hogy a párt felbomlófélben van és hogy dr. Giesswein Sándor lemond az elnökségről. A keresztényszocialista párt részéről most kijelentik, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. A párt tegnap este is gyűlést tartott Giesswein elnökle alatt. Ez alkalommal megejtették a jelöléseket. A keresztényszocialista párt összesen harmincnégy kerületben állít jelöltet.

Tisza invitje.

A politikusokat Tisza István grófnak a néppárthoz és a Kossuth Ferenc pártjához intézett invitje foglalkoztatja. A néppártiak elutasítón felelnek az invitre, Kossuth Ferencék is.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap folytatta közgyűlését, kevesebb bizottság tag jelenlétében, de a szőnyegre került fontos ügyekhez méltó érdeklődés mellett.

Egyik másik kérdésnél hosszabb-vita ke-rekedett, de azért a tanács javaslatát fogadták el.

A tanítók háza kérdésénél dr. Hoványi Géza biz. tag olyan indítványt tett, amely méltó lett volna a városhoz, bár még ez sem közelítette volna meg más városok ily irányu áldozatkészségét, — azonban egy szavazat többséggel leszavazták az indítványt.

Azt hisszük azonban, hogy találnak módot és alkalmat, hogy ezt a szűkkeblűséget pótolják.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A bizottság tagjai kis számmal voltak jelen.

Az előző napi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a hátralevő ügyek tárgyalására tértek át.

Az általános csatornázás.

A tanács előterjesztette a város általános csatornázási tervezetének kiírási műveletét.

Balogh Döme hozzájárul a tanács javaslatához, de aggályosnak tartja, hogy újabb halasztást szenved ez a fontos kérdés.

Schwarz Izidor első sorban Beöthy Ödön-utca csatornájának elkészítését kívánja.

Rimler Károly hivatkozik a miniszter leiratára, amely határozott utasítást tartalmaz. A pályázatot mihelyt lehet, kiírják. Beöthy Ödön-utca csatornázását az késlelteti, mert nincs levezető csatornája.

Köszeghy József főmérnök szakszerű felvilágosítással szolgál.

Az előterjesztést elfogadták.

A Pece rendezése.

Dr. Hoványi Géza és társai indítványt nyújtottak be a Pece-patak belső szakaszának még ez évben leendő csatornázása tárgyában. A városi tanács az indítványt azzal ajánlja elfogadásra, hogy a Pece belső szakaszának rendezését kapcsolják ki az általános csatornázás keretéből is sürgősen hirdessenek erre a munkálatra árlejtést.

Balogh Döme kifogásolja, hogy 25000 korona pótköltség szükséges ehhez a munkálatokhoz.

Köszeghy József rámutat, hogy a munka ára az utóbbi időben mintegy 30 százalékkal emelkedett, mint a költség-számítás összeállításánál, 3 évvel ezelőtt volt. De valószínűleg még nagyobb összeg lesz szükséges az árlejtésnél.

Az előterjesztést elfogadták.

A vízvezetéki szerelőtelep.

A vízvezetéki szerelőtelep építésére nézve előterjesztette a tanács a tervekét és költségvetését. A költség 29300 korona.

Dr. Adorján Emil szerint ilyen megfelelő hely van kint a telepen. Olcsóbban jönne ki a város, ha bérbe venne helyiséget, 2—3 szobával. Javasolja, hogy a tanács javaslatát mellőzzék és ha feltétlenül kell ilyen helyiség, bérbe vegyék azt.

Köszeghy József ismerteti az ügyet. Azért kell a szerelőtelep, hogy a személyzet készsége baj esetén mindig kéznél legyen. Ezt megköveteli az üzem biztonsága. Egyszerű munkáslakásról van szó. Fontolják meg a kérdést. Ma nagyon könnyelműen megy a vízmű kezelése.

Beczkay Lajos szintén az építés ellen szól.

Tátray Sándor elfogadja a tanács javaslatát. Ma fél éjszaka kell, míg a szerelőket baj esetén összehívhatják. Munkás lakás kell, de szerelő műhely és raktár építése nem szükséges.

A többség a tanács javaslatát elfogadta.

Az új vízműtelepen szükséges gépész lakás, olaj és fűkamara építését javasolja a tanács, 14000 korona költséggel.

Köszeghy József szakszerűen kifejti az építés szükségét.

Elfogadták az előterjesztést.

A népfürdő ügye.

A városi tanács előterjesztést tett, hogy határozza el a közgyűlés a Nagypiac-téren, a mézpiac eiyén egy népfürdő építését 75000 korona költséggel.

Dr. Hoványi Gyula elsőbb szükségnek tartaná a Körösön egy népfürdő létesítését. A szabadfürdés minden évben áldozatot követel. Szép dolog az állandó népfürdő, de a város teljesítse kötelességét olcsó Körös fürdő felállításával is. Tanulmányozzák ezt a kérdést s tegyenek előterjesztést uszodára is és pedig a város felső és alsó részén. Ha 75000 koronát megszavaznak népfürdőre, ne sajnáljuk a kevesebb költséget az uszodákra sem. Egyébként a javaslatot elfogadja.

Rimler Károly kéri, hogy ezt a két kérdést ne kössék össze. Az uszodát is megvalósítja a város, mihelyt a Körözspartfal készen lesz.

Dr. Hoványi Gyula nem a partfal mellé tervezett uri uszodát kívánja, hanem a város két végén a szegény nép részére kell népuszodákat létesíteni. Erre nézve tegyen javaslatot a tanács, ezt indítványozza.

Miskolc Barna megdönthetetlennek tartja Hoványi Gyula érveit s ezért pártolja indítványát.

Löwenstein Zsigmond örömmel üdvözi a népfürdőt, de az erre megválasztott hely nem alkalmas, mert utját állná a Nagypiac rendezésének. A Szarvassoron kellene erre alkalmas helyet keresni. Adják vissza az ügyet a tanácsnak.

Weisz Lajos ellenzi a kérdés elhalasztását.

A tanács előterjesztését elfogadták, dr. Hoványi Gyulának a népuszodákra vonatkozó indítványával együtt.

A Körözspartfal építése.

A tanács előterjesztette a miniszter leiratát a Körözspartfal építési munkálataira kötendő szerződés megkötésére vonatkozólag. A városi tanács javasolja, hogy a munkálatok elkészítésére az Incze Lajos és társa céggel kössék meg a szerződést.

Dr. Kurländer Ede kifogásolja, hogy a miniszter megsérti a leirattal a város autonómiáját.

Rimler Károly nem lát oly nagy sérelmet a miniszter leiratában. Ha nem fogadják most el a javaslatot, egy évet kesik a partfal építése.

Dr. Adorján Emil meghajlik a szakvélemény előtt, de a miniszter ulasítását nem fogadja el. Tekintettel arra, hogy a helyzet változott, új versenytárgyalást hirdessen a város. Ezt indítványozza.

Balogh Döme tekintettel a dolog sürgőségére, indítványozza, hogy ha új pályázatot nem hirdetnek, a Melocco-céggel kössék meg a szerződést.

Miskolc Barna nem lát semmi biztosítékot az új árlejtésben s ezért a tanács javaslatát fogadja el.

Dr. Moskovics József fél, hogy új pályázatnál magasabb összegre jön be ajánlat s így ráfizet a város. A beton ára emelkedett. A tanács javaslatát fogadja el.

Rimanóczy Kálmán szerint nincs más mit tenni, mint Inczének kiadni a munkálatokat, mert igen könnyen drágább ajánlatot kapunk.

Dr. Hoványi Géza vitatja, hogy a miniszter nem sértette meg a város autonómiáját.

Köszeghy József műszakilag kifejti, hogy a pályázók között csak Incze Lajosé volt megfelelő. A vasbeton partfalnak nem jó.

Dr. Thury László a tanács javaslatát védi erős érvekkel.

A közgyűlés nagy többsége a tanács javaslatához képest Incze Lajos és társa cégnek adta ki a partfal építésének munkálatait.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTEILER EDE

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,

Rákóczi-ut

(Uri casino épület)

Telefon 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

A tanács előterjesztést tesz, hogy a Bottó-féle főiskolát ideiglenesen nyissák meg s az iskolára vonatkozó szabályrendeletet véleményezés céljából pedig adják ki az ügyvédi kamarának.

A tanács javaslatát fogadták el.

Az árverés eredménye.

A városi tanács beterjesztette a Rulikovszky-ut mentén levő háztelkek árverésének eredményét.

Dr. *Hoványi Géza* felemlíti, hogy a telkek közül a 16—21 sz. hat telket a tanítók háza javára szánták. Most indítványozza, hogy az említett hat telket adja át a város a tanítók háza részére. Az egylet nyilatkozók nyolc nap alatt, hogy átveszik-e a telkeket vagy az árverésen megajánlott 28000 koronát veszik fel, mikor a tanítók házát építik.

Rimler Károly polgármester szerint nem lehet most határozni, előbb ballgassák meg a tanítók egyletét.

Miskolczy Barna, *Moskovits József*, *Gábel Jakab*, *Adorján Emil* erősen érvelnek dr. *Hoványi Géza* indítványa mellett.

Az árverés eredményét jóváhagyták s a tanítók árvaházának támogatására nézve megbízták a tanácsot, hogy vagy megfelelő telekről vagy ha ilyen nem volna, anyagi támogatásra nézve tegyen javaslatot.

Az ülést fél 7 órakor a főispán berekesztette. A még hátralevő ügyeket ma, szombaton délután tárgyalják.

Apacheok Nagyvárad határában.

Vakmerő csirkefogó banda garázdálkodik már hetek óta Nagyvárad határában. A banda tagjai mindnyájan Nagyváradról kiszorult munkakerülő, akik közönséges utonállásukkal valóságos rémei a határnak. Nem nagyszabású banditák ezek s nem felnötteket támadják meg, hanem a védtelen iskolás fiukat, akiket az iskolai kötelezettségek visznek a szabadba.

A banda tagjai már hetek óta garázdálkodnak a határban anélkül, hogy eddig arról tudomással bírtak volna az illetékesek.

Hogy most végre napfényre került a dolog annak az az oka, hogy a banda üzelmének súlyos áldozata van, aki most véres fejével nagybeteg fekszik a szülei gondozása alatt.

Az esetről tudósítónk a következőket jelenti:

A nagyvárad középiskolai tanulók, akik hetek óta kijárnak Nagyvárad határába, hogy ott rovarokat gyűjtsenek, a legutóbbi időben állandó támadásoknak vannak kitéve. Ezek a támadások úgy történnek, hogy mikor a tanulók a rovarok gyűjtésére elszélednek egy-egy távolabbi helyen két három síheder lép elébe és pénzt követelnek.

A tanulóknál ugyan nem sok pénz van mindössze egy pár fillér amit írószerekre tartanak. A banditák ezekre a fillérekre utaznak és a szó-szoros értelmében kifosztják a tanulókat, akik eddig nem mertek szólni senkinek a támadásokról, mert az utonállók megfenyegték őket. Így a mit sem sejtő tanulók tovább is jártak a Rulikovszky temető mögötti levő területre bogarazni.

Tegnap *Bolgár Dezső* II-ik polgáriiskolai tanuló az egyik barátjával ment ki a jelzett tere. Mikor már hazafelé indult egyszerre három síheder toppant elibök és elállották útjukat.

— Adjátok ide minden pénzeteket ha kedves az életetek! Szólitotta fel a banda vezére a két megrémült gyermeket. *Bolgár Dezső* remegve nyult a zsebébe és onnan 40 fillért vett ki, amit az utonállónak átadott. A bandita nem elégedett meg ezzel a pénzzel hanem előfogta *Balgárt* és levetkeztette. A

gyermek ruháit átkutatva még 1 kor. 20 fillért talált a zsebében.

— Hogy mertél hazudni te nyomorult? Rivalt a tiura az utonálló, akit ez annyira fel-dühösített, hogy ököllel támadt a gyermekre s a szó-szoros értelmében addig verte míg alél-tan nem terült el a földön. Amíg ezek törté-ntek addig *Bolgár* társa elmenekült s a törté-ntekről értesítette a Kert-utcán járókat, akik a helyszínrre mentek, ahol a gyermeket vérbe-fagyva a földön eszméletlen állapotba ta-nálták.

A történtekről tudomást szerzett a rend-őrség is, mely nagy apparatussal kezdte meg a veszedelmes utonállók kézrekerítése iránt az eljárást. Addig pedig míg a csirkefogóktól nem szabadul meg a határ jó lesz óvakodni a középiskolai tanulóknak az egyedül való jár-kálástól.

132 bányász elevenen eltemetve.

London, május 13.

Este érkeztek az első részletes jelentések Manchesterből a whitehaveni bányakatasztrófáról, amelynek 132 áldozata van. Az égő tárnából négy bányász szinte csodával határos módon megmenekült.

A Wellington-bányában történt a rémes szerencsétlenség, amely lord Lonsdale tulajdona.

Hogyan történt a szerencsétlenség?

Este 8 órakor tompa dörrenés rázkódtatta meg a földet. Eleinte senki sem tudta a bányatelepen, hogy hol a baj. A község egész népe őrijongve rohant egyik tárnától a másikhoz és teljes három óra telt el, míg a mélységből a felvonógépek felhozták a bányászokat, mert a föld alatt minden tárnában hallották a dühör-gést és a lenn dolgozó bányászok vészjelt adtak.

Igy derült ki három óra múltán, hogy a Wellington-bányában történt a robbanás. Ezrével tódultak oda az emberek. Akkor már sűrű füst gomolygott ki a szádából.

132 ember a halál torkában.

A felvonógépen mindössze négy bányász jött föl. Azokban is alig volt már élet. A többi százharminckét ember lenn rekedt három angol mérföldnyi mélységben a föld gyomrában.

Bátor bányászok nedves vásznat takartak fejükre és le akartak ereszkedni a bányába. Istenkísértés lett volna. Abban a pillanatban lángnyelvek csaptak ki az égő tárnából.

Egy menekült elbeszélése.

A négy megmenekült bányász közül tegnap egyik eszméletre tért a whitehaveni kórházban és már beszélni is tudott. Elmondta, hogy negyedmagával a felvonógép közelében volt, mikor a robbanás bekövetkezett. Ennek köszönhetik menekülésüket. Kétségbeesetten kapaszkodtak föl a kosárba, de még nem adtak vészjelt, hanem várták szerencsétlen társaikat, akik mélyebb tárnákban dolgoztak. Még látták, hogy körülbelül tizen iparkodtak fölfelé a kijáratához, de akkor vakító fény sugar támadt, új robbanás történt és a rohanó bányászokat lángok borították el. Olyan fojtó mérges gázok tódultak ki a megnyílt szakadékokból, hogy lehetetlen volt bennmaradni. Többé semmit sem láttak ők négyen. Elvesztették eszméletüket.

A bánya egész éjszaka égett. Abból

elevenen teremtett ember nem szabadulhat ki.

A temetés.

Ma reggel jelentik Manchesterből: A kigyuladt tárnába bevezették a tó vizet. A Wellington-bánya ugyanis három angol mérföldnyi mélységben egy tó alatt terül el. Mikor a tűz lohadni kezdett leszállottak a mentők.

Köztük volt a tegnap megmenekült négy bányász közül kettő, akik már kiheverték reggelre a gázmérgezést és mindenáron segíteni akartak szerencsétlen társaikon.

A tarnában 132 bányász van eltemetve.

UJDONSÁGOK.

Junius 1-én lesz a választás Nagyváradon.

Nagyvárad város központi választmánya tegnap, pénteken délelőtt 11 órakor tartott ülésében foglalkozott a képviselőválasztás előkészítésével.

Az országgyűlést összehívó királyi kézirat felolvasása után megállapították a választás idejét. E szerint, tekintettel, hogy junius 2-án Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tart ülést, a **képviselő választás Nagyváradon junius hó 1-én, szerdán** lesz, reggel 8 órától kezdve és pedig a Kereskedelmi Csarnok épületében.

A szavazás két küldöttség előtt történik! Az egyik küldöttség a Csarnok helyiségében működik, amelyhez a feljárt a nagy piac-téri kapun lesz, a második küldöttség a Kereskedelmi iskola helyiségében lesz s a feljárt a szavazásához a Körözföldi kapun történik.

A választást *Mezey Mihály* választási elnök vezeti, akinek dr. *Mihelffy Lajos* lesz a helyettese, mint helyettes választási elnök.

Helyettes szavazatszedő elnökök lesznek: dr. *Adorján Ármán* és dr. *Stokker József*.

Választási jegyzők: *Juricskay Barna* és *Pásztor Bertalan*, helyettes választási jegyzők: *Heringh Sándor* és dr. *Molnár Imre*.

Az I küldöttségnél, a Csarnok termében *Mezey Mihály* vál. elnök lesz a szavazatszedő elnök s mellette *Juricskay Barna* a jegyző; a kereskedelmi iskolában működő II. küldöttségnél szavazatszedő elnök dr. *Mihelffy Lajos*, jegyző *Pásztor Bertalan*.

Megállapították, hogy a szavazást az I. küldöttségnél a várad-olaszi-i választók kezdik s utánna a velencei és csillagvárosi választók szavaznak; a II. küldöttségnél az újvárosi választók kezdik a szavazást s utánuk a külvárosi és váraljai választók szavaznak.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **Szent Bonifác.** A kereszténység egyik vértanújának, Szent Bonifácznak emléknapja van ma. Bonifác Diokletian császár uralkodása alatt szenvedett vértanúságot Tarsusban, hol akkor a keresztények ellen véres ül-

dőzés folyt. A szent vértanunak holttestét a XVIII. század derekán találták meg Rómában, Calixtus katakombájában s 1741-ben hozták Nagyváradra. Forgách Pál, Váradnak akkoron új püspöke Rómába ment s ő kérte el a pápától Bonifác vértanunak holttestét s azt hazahozta magával, hogy majd a tervezett új székesegyháznak hírneves ereklyéje legyen. Ideiglenesen pedig az akkori székesegyházban, a mai Szent László-templomban helyezték el az ereklyét és ott is maradt e mai napig. A szent vértanu teteme ma is oly állapotban van a Bonifác-oltár szarkofágjában, mint amikor megtalálták. Mellette van az a kis edény is, melyben a vértanu vérért őrizték. Szent Bonifác vértanusága emléknapján ma, szombaton reggel 9 órakor szentmise lesz a vértanu holtteste felett. Az oltár koporsója, melyben a vértanu teteme nyugszik, ki van bontva s egy héttig marad így az ájtatos hívek tiszteletének kitéve.

* **Bérmálás Nagyváradon.** Pünkösdvasárnapján, holnap, mint már írtuk, a nagyvárad latin szertartású székesegyházban bérmálás lesz. A három plébánián mintegy 1400—1500-an jelentkeztek, akik ez alkalommal óhajták felvenni a bérmálás szentségét. Tekintettel a bérmálások ilyen nagy számára, *Fetser* Antal felsz. püspök, káptalani helynök és dr. *Lányi* József tinini püspök együtt osztják ki a bérmálás szentségét. A szent szertartások reggel nyolc órakor kezdődnek az ünnepélyes szentmisével. Figyelmeztetjük a bérmálándókat, hogy reggel 8 órakor már legyenek a templomban. A ritka alkalomra való tekintettel a főkapitány intézkedett a bérkocsi árakról s erre nézve a következő taritát állapította meg: A város bármely részéből a székesegyházig vagy vissza egyfogatu bérkocsi 1 korona, kétfogatu bérkocsi 2 korona. Várakozással pedig ezen díjaknak kétszerese fizetendő.

* **Birói kirendelés.** Az igazságügyminiszter a karánsebesi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá Zana János kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

* **Bajor hercegek Budapesten.** A »Bud. Tud.« jelenti: *Gizella* főhercegnő *Konrad* bajor herceggel este 7 óra 10 perckor Bécsből Budapestre érkezett. *Augusta* főhercegnő, aki néhány nap óta szintén Bécsben időzött, együtt érkezett fenséges anyjával, *Gizella* főhercegnő kíséretében *Podich* bárónő udvarhölgy és *Perfall* báró udvarnagy vannak. A főhercegnő a budai várpalota Krisztinavárosi traktusának első emeletén fog lakni. Néhány napot Budapesten fog tölteni.

* **Az egyetem ünnepe.** A budapesti tudományegyetem tegnap délelőtt ünnepelte meg újjáalakításának százharmincéves évfordulóját. A fényes ünnepélyen képviseltette magát az egész tudományos élet. Ott volt többek között *Firczak* Gyula munkácsi görög katolikus püspök, *Molnár* Viktor kultuszminiszteri államtitkár és *Gopcsa* László miniszteri osztálytanácsos, akik gróf *Zichy* Jánost helyettesítették. A kultuszminiszter ugyanis kimentette magát. Megjelent *Schreiber* Viktor altábornagy, budapesti hadtestparancsnok, *Jónás* Ödön a műegyetem, *Hutyra* Ferenc az állatorvosi főiskola részéről, az egyetemi tanács, az egyetemi tanárok és az ifjuság. *Sághy* Gyula rektor mondta az ünnepi beszédet »A tudományos nemzetközi és nemzeti vonatkozása címén. *Magyary* Géza dékán azután felolvasta az egyetemi pályázatokat meg-

jutalmazottak névsorát és megtörtént a díjak kiosztása. Ezzel az ünnepély véget ért.

* **Mártonffy Márton nem szabadkőműves.** Az érettségi vizsgálatokra kiküldött miniszteri biztosok sorában *Mártonffy* Márton, ki Nagyváradon is volt több ízben biztos a kereskedelmi iskolánál, ezuttal is szerepel s a zombori főgimnáziumhoz van kiküldve. Ezt a kiküldetést az *Alkotmány* megtámadta azon az alapon, hogy *Mártonffy* szabadkőműves nagymester. Erre ma a szabadkőművesek közlönye a *Világ* kijelenti, hogy *Mártonffy* nem szabadkőműves, ha az is volt, ma nem az. Többet ért volna, ha ezt *Mártonffy* jelenti ki. De oly határozottan állítja azt a *Világ*, hogy végre is el kell hinned és örvendetesen tudomásul vesszük, hogy *Mártonffy* faképnál hagyta a hárompontos testvéreket. Vajha legalább ilyen határozottan cáfolnák meg azt a gyanút egy másik hasonló uevű férfiuról is, aki nem messze esik a most már nem szabadkőműves *Mártonffy*tól.

* **A városok államsegélye.** Héderváry mint belügyminiszter körrendeletet intézett minden város törvényhatóságokra 1909 évre kiutalt 2 millió korona államsegély felosztása tárgyában. A belügyminiszter a segély felosztásánál elsősorban meghagyja, hogy a rendszerei állású tisztviselő anyagi helyzetének javítását kell eszközölni.

* **Áthelyezett tanítók.** Hatvanból jelentik: *Mezey* József, áll. tanítót ma Tökete-rebesre, *Vénis* Jenő tanítót pedig Turóc Szent-Mártonra helyezték át. Az elhelyezések oka állítólag az, hogy a két tanító a Justh-párti jelölt *Csepán* zászlaját tüzte ki a házukra. A városban nagy a felháborodás, mert a két tanítók tizennyolc éve, hogy működnek Hatvanban.

* **Osszeégett gyermek.** *Kiss* Antal 9 éves fiugyermek tegnap délelőtt 10 óra tájban bement nagybátyja, *Kiss* Tivadar pékmester műhelyébe és távolléte alatt a kemenceből egy kis cipőt akart kivenni. De szerencsétlenségére a gyermek a lapáttal leütötte a kemence száján levő petróleum lámpát, amittől aztán ruhája lángot fogott. A kisfiú életveszélyes égési sebeket szenvedett és beszállították a Biharmegyei közkórházba. A vizsgálóbíró annak megállapítása céljából, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit gondatlanság, a helyszínen szemlét tartott.

* **Japán annektálja Koreát.** Japán július elsején annektálni fogja Koreát. Az annektálás azért olyan sürgős, mert ezen a napon járnak le a kereskedelmi szerződések Oroszország és Korea között. Az új szerződések Oroszország már alá is írta, a tokiói kormány pedig mint Japán koreai tartománya aláírásával fogja ellátni.

* **Véres politizálás.** Még messze vagyunk a képviselőválasztásoktól, de ez már is izgatja a kedélyeket. Ugy látszik, hogy nemcsak a városokban, hanem faluhelyen, a békés polgárokat is egészen kihozza a sodrúkból a politika. Sőt a felhevült emberek nem ritkán még a véres verekedésektől sem riadnak vissza, mikor meggyőződésük és elveik megvédéséről van szó; bizonyítja ezt az alábbi szomorú eset, amely *Hajdubagason* történt. *Kovács* Lajos és *Kiss* Lajos odaváló lakosok a napokban összetalálkoztak s bementek az ottani szövetkezet korcsmájába egy pohár berrra. Italozás közben ugyan miről beszélhettek volna másról, mint a politikáról? Ez

most a legaktuálisabb téma, amely mindenkit egyformán érdekel. Szó, szót hozott ki, végül is kiderült, hogy ketten nincsenek egy véleményen. Nagyon is eltérőek a nézeteik. Természetesen, mindegyik a saját felfogásának helyessége mellett érvel, sőt szemrehányásokat is tettek egymásnak. Ebből aztán veszekedés lett, a mi pedig verekedéssel végződött. *Kovács* Lajos a csizmájával ütlegelte *Kiss* Lajost, aki erre szintén valami súlyosabb ütlegelő eszköz után nézett. Véletlenül egy jó éles kés akadt a kezébe s *Kiss* Lajos azzal támadt *Kovácsra*, akit alaposan összeszurkált. A szerencsétlen embert súlyos sérülésektől vérezve szállították a lakására. A csendőrség ez ügyben megindította a nyomozást s annak eredményéről tegnap tett jelentést a debreceni királyi ügyészségnek.

* **Halálozás.** *Orosz* József nagyvárad szabó iparos neje, szül. *Hödl* Lujza, élete 36. évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése holnap. május 15 én délután 4 órakor lesz a Szaniszló-utca 25. sz. háztól.

* **Elfogott óratolvaj.** *Somi* András zsidóárús tegnap jelentette a Nagypiaci rendőrszemnek, hogy nála egy munkáskülsejű ember egy sima fedelű órát és egy láncot akart eladni. A munkásember 5 koronát kért az óráért és alku végén 2 korona 40 fillérért oda adta. Kis idő múlva arra ment *Balogh* Mihály vámellenőr, aki felismerte az eladott órákban saját tulajdonát, meiyet a napokban lopott el tőle ismeretlen tettes. A rendőrség a jelentés folytán az óra eladója, *Szilágyi* Andrást letartóztatta s ellene az eljárást folyamatba tette.

* **Megszökött munkások.** Tegnap reggel 78 erdőmunkás állított be a rendőrkapitányi hivatalhoz s hazautazás céljából, miutau pénzük nincs, kényszerlevelet kértek. A munkások elmondották, hogy ők a Bihari erdőipar és mészégető it.-nál voltak alkalmazva Vércsorogon. Onnan akarnak haza utazni. Alig érkeztek meg a munkások a rendőrségre. már jött az élesdi főszoigabirói hivataltól a telefon értesítés, hogy 80 erdőmunkás megszökött Vércsorogról s kéri a rendőrséget, hogy azokat ideérkezésük alkalmával tartóztassa fel. A rendőrség értesítette a szolgabirói hivatal, amely az 1500 korona előleg felvétele után megszökött munkások visszakísértetése iránt intézkedni fog.

* **Eltűnt óra.** *Cserey* Zoltán feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap délután a városi közgyűlési terem karzatán levő tartózkodása elatt ismeretlen tettes négyzögletes acélóráját és láncát zsebéből kilopta.

* **Ongyilkos leány.** Borzalmas módon vetett véget életének tegnap délután *Sarkadon* egy 21 éves leány nagyfokú idegessége miatt. A leányt *Kupelner* Emmának hívják, *Kupelner* Simon kereskedőnek a gyermeke. Néhány évvel ezelőtt nagyfokú idegességbe esett, melynek gyógykezelve végett a jegyelesebb orvosokat kereste föl s több szanatoriumban is volt. A leány állapotában azonban javulás nem következett be, ami annyira elkeserítette a szerencsétlen teremtést, hogy tegnap, amikor épen születése napja volt, atyja üzletéből kékkövet lopott és azt morfiuval keverte s az oldatot megitta. A szerencsétlen leány tettét hozzátartozói már csak akkor vették észre, mikor az haldokolt. Az azonnali orvossegély nem használta s a leány néhány órai kínos szenvedés után meghalt.

* **Lop is a moziból.** *Székely* Jenő, az *Uránia* színház igazgatója feljelentést tett a rendőrségen *Sebestyén* Reiman Béla zongoramester ellen, mert az 9 drb. kotta (90 korona érték) elvittele után Nagyváradról minden szó

nélkül eltávozott. A rendőrség az eljárást folyamatosan tette.

x *Finom uri fehéremű és minden uri divat és kalap* ujdonság megérkezett

Róth L. utóda cégnél.
Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők. 22

Nyári fűző halcsont nélkül
kizárólag
Rosenzweig Róza
mellfűző-gyárában kapható.

33 A legizlésebb arany-, ezüst
ékszerek és órák o o o o o
= a bérmlásra =
egész héten leszállított árakkal lesznek árusítva
Szilágyi Géza és Társa
órák és ékszerésznél Rákóczi-ut 4.
— TELEFON 630. —

x Egy 4 szobás modern lakás f. évi november 1-re kiadó. Rákóczi-ut 32. 39

* **Borsalino**, Pichler és angol *kalap* tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol lelegegánsabb budapesti és *amerikai cipők* kaphatók. 11

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében május hó 13, 14, 15 és 16-án a következő igen érdekes mozgatókép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Hogyan figyelnek a hölgyek. 2. Bűn és bűnhődés. 3. Költő mindenáron. 4. Gyufa skatulya. 5. Alagi akadály verseny Czárán Z. balesete. 6. Párisi apachok. 7. Indián regény. 8. Aetna kitörése. 9. Házasság Payacsmbóban. Belépti díj nincs. Kezdete este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein* és *Örley* kávéház tulajdonosok. 10

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű *Wolfram*éget és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 12

Jenny Jenő órák és ékszerész

a bérmlási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt

legjutányosabb árban

óhajt kiárúsítani. Órákat egy évi jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is, tisztelettel **Jenny Jenő**, órák és ékszerész Szt. János-u. 39. sz.

30

Telefon szám 285.

Egy fiut tanulónak felveszek.

A Rokszi-ügy.

A pótbizonyítást befejezték.

Ítélet a jövő héten lesz.

A szinte már túlhoszadalmos Rokszi-perben tegnap volt a pótbizonyítás. Megirtuk ugyanis, hogy folyó hó 6-án, amikor az ítélethirdetés volt kint, a törvényszék újabb bizonyítékok beszerzését rendelte el. E pótbizonyítékokra nézve volt tegnap a tárgyalás, amely rövid ideig, alig másfél óráig tartott. A beszerzett újabb bizonyítékok általában véve kedvezőek a vádlottakra. Ítélet hirdetésre az elnök *folyó hó 18-ik* napjának délutáni 4 óráját tűzte ki.

A tárgyalásról különben részletes tudósításunk a következő:

Tanul rendelte kihallgatni a törvényszék *Csonka Tógyer*, *Csonka György* és *Csonka Mitru* oláh homorogi lakosokat a *Csonka-féle* rendes perre vonatkozólag. Ezek közül csak *Csonka György* és *Csonka Mitru* jelentek meg, mert *Csonka Tógyer* már meghalt. E két tanu arra nézve lett kihallgatva, hogy adott-e *Csonka Tógyer* dr. *Rokszi Györgynek* ügyvédi meghatalmazást a *Csonka-féle* rendes perben, amely perben az ismert hamis ellenirat becsmpészése történt. Mindkét tanu azt állítja, hogy *Rokszi* sohasem vett meghatalmazást *Csonka Tógyertől*. *Csonka György* szerint azonban *Rokszi* jelöltje, dr. *Gái Pál* vett ilyen meghatalmazást. Mindkét tanu esküt tett vallomására.

Ezután az elnök ismertette a beszerzett újabb iratokat és okmányokat.

Az illyei 1905—6 évi községi képviselőtestületi jegyzőkönyvekből az tűnik ki, hogy *Illyén* sohasem vététt fel annak a három hamis jegyzőkönyvi másolatnak az eredetije, a melyekből *Porumb Kornél* az aradi *Viktóriától* pénzt akart szerezni.

A nagyszalontai takarékpénztár, melyet az íránt kérdezett meg a törvényszék, hogy *Rokszi György* nyújtott-e be oda 1907 július havában két, összesen 24000 koronás váltót és ha igen, milyen dátumok voltak azokon, — azt írja válaszában, hogy csak augusztus 1-én lettek az illető váltók benyújtva.

A nagyváradai *Bihoreana*, melyet szintén a dátumokra vonatkozólag keresett meg a törvényszék, nem tud felvilágosítást adni.

A Nagyszebeni földhitelintézet azt írja, dr. *Rokszi György* *Porumb Kornél* ingatlanaira kölcsönt szerezni soha sem lépett érintkezésbe az intézettel.

Ismertette még az elnök a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól beszerzett azon nyugtát, melyre id. *Porumb Nesztor* 1907 aug. 1-én a kungruáját felvette és végül *Porumb Kornél* fejelemi ügyeinek az iratait, a melyek azonban hézagosan küldettek meg.

Ezek után az ügyész és a védők nyilatkoztak. Az ügyész továbbra is fenntartja az összes vádat.

Dr. *Fenyés Ödön*, *Porumb Kornél* védője a bevezetett jegyzőkönyvekből bizonyítva látja előbbi állítását, miszerint a jegyzőkönyv-mások közokiratoknak nem tekinthetők.

Dr. *Fráter Pál* az ügyészszel szembe helyezkedve azt vitatja, hogy a *Csonka-féle* vádnál nem az a fontos, hogy *Rokszi* kapott-e megbízást, hanem az, hogy az ellenirat *Rokszi* kapott-e vagy nem. Továbbá, hogy az magánokirat-e.

Dr. *Márkus László* kéri a törvényszéket, hogy nézen utána, vajjon nem csuszott-e be a gyorsírási tárgyalási jegyzőkönyvbe is olyan kitétel, miszerint dr. *Parb Parthém* utlevelet adott volna *Porumb Kornél*nak. A helybeli napilapok ugyanis ezt így hozták.

Az elnök ezzel a tárgyalást berekesztette és kijelentette, hogy ítélethirdetés jövő héten szerdán délután 4 órakor lesz.

SZÍNHÁZ.

3. sz. színpad.

Szombat: Koncert.
Vasárnap d. u.: *Dollárkirálynő*, este: *Luxenburg grófia* (bérietszűnő).
Hétfő d. u. *Obsitos*, este: *Trenck báró*.

Koncert.

Néha a német vigjáték-irodalomból és érdeemes egyetmást megismernünk. Nem tudnak az írók olyan szellemesek lenni a párbeszéd szövegezésében, mint a franciák, nem a mese bonyolításában nem tanusitanak annyi raffinált mesterkedést, de tudnak egy-egy estét meglehetősen eltöltetni a közönségükkel. Ilyen igényei vannak a Koncertnek is.

Szórakoztatni akar, néha megnevetetni s ezt eléri anélkül, hogy bármiként bármi tekintetben bántó lenne. Egyszerű, átlátszó meseszövege, természetes jellemei, a néha egészen jól pattogó vigjátéki nyelv nem tévesztik hátrókat s ha itt-ott kissé el is lapul a darab menete, ha néha nagyon is naiv a komikum, de általában eléggé jól bevélnek. Kivált évad végén.

Az előadás a vigjátéki személyzet ismert ambiciójáról tett ismét tanuságot. *Sik Rezső* kitűnően játszotta az örökifju bohém zongoraművészt s annak gyermekesen öntudatlan csapodárságát pompás komikus megvilágításba állította be. *Maszka*, hanghordozása is sikerült. Igen jó ellentét volt a művész nevének, a biggadt öntudatos, okos asszonynek szerepében *Étsy Emilia*.

A másik perpatvarkodó házaspár szerepei *Tóth Elek* és *Sinkó Gizi* kezében voltak s mind a ketten kifogástalanul megállották helyüket.

H. *Körösi Juci*, *Hunyady József*, *Pogány Janka* mellett egy egészen jelentéktelen szerepben feltűnően ügyes, eredeti alakítást mutatott be *Angyal Ilka*.

Májusban lévén, a közönség kezd a színházról észrevehetően el-elmaradozni.

Asszonyi László a Király-színházban. A Szigligeti-színház kitűnő baritonistája, a daliás operethősök népszerű megszemélyesítője, *Asszonyi László* csak az őszig marad Nagyváradon. Ősztől kezdve a Király-színházhoz szerződött egyelőre 3 évre, emelkedő és igen szép fizetéssel, amellel alkalma lesz kitűnő hanganyagát tovább képezni. Amennyire sajnáljuk távozását, annyira őszintén örvendünk a jeles művész szép előhaladásának.

Kezdete este 8 órakor. A Szigligeti színházban az előadások hétfőtől kezdve este nyolc órakor kezdődnek.

Dollárkirálynő. Vasárnap délután *Fai Leo* híressé vált szépmuzsikájú operettje, a *Dollárkirálynő* a legnépszerűbb szereposztással kerül reprizre. A *Dollárkirálynő* már meglehetősen régen pihen, a közönség tehát csak örvendhet, hogy kedvenc ének és zene számmal újból művészi interpelálásban csendülnek fel.

Obsitos. Pünkösöd másodnapján, hétfő délután *Bakonyi és Kálmán* költői szépségektől csillogó, regényes operettje az *Obsitos* szerez élvezetet a nézőtérnek. A vitézi élet gyönyörű beállítását és a megható jelenetek finom zenéjét

váltakozása bizonyára mélyen lebilincseli a hallgatóságot.

Trenck báró. Hétfő estére Albini dalamos melodikájú látványosságokban bővelkedő nagy operettje Trenck báró foglalja le a műsort. A vitézlő pandurkapitány romantikus szerelmi kalandja, a horvát falusi népiélet érdekes és színes rajza, a bécsi császári udvar fényes pompájú báljelenete és az egész játékon át meg átszövődő, szívhezszóló muzsika sok gyönyörűséget ígér az operett közönségének.

Luxemburg grófja. Luxemburg grófja rohamosan közeledik huszonötödik jubiláris előadása felé, de a közönség zenekedvelő elemei nem tudnak betelni ennek a páratlanul finom Lehár-operettnek változó szépségével. Pünkösdi vasárnap estéjén parádés előadást rendeznek a szereplők Luxemburg grófjából. Serényen készül az ensemble és kiki legelmésőbb, legeredetibb ötleteivel igyekszik fokozni ez igazi nagy hatás furorját.

Nagyváradai Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai
ambulárium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. = Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeples, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökeres eltávolítása Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen- és paraffin kezelések. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor. 25

TÁVIRATOK

Zichy János Keleozsvárrott.

Budapest, május 13. Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter e hó 28-án Keleozsvárra utazik a király képviselőjében és a sub auspiciis regis kintüntetett ifjaknak átadja a király gyü-

rűit, Az egyetemi ünnepély 24-én lesz.

Lukács a királynál.

Budapest, május 13. Lukács László pénzügyminiszter tegnap audiencián jelent meg a király előtt. A miniszter hivatalos ügyekről tett jelentést az uralkodónak.

Kisiklott vonat.

Tiflisz, május 13. Eibat és Badshere állomások között a kaukázusi vasut egyik áruvonatja kisiklott. Tíz kocsit összetört, 27 megrongálódott. Egy kalauz meghalt, négy ember súlyosan megsebesült.

IRODALOM.

Az Örökimádás című hitbuzgalmi folyóirat 5. száma a következő tartalommal jelent meg: Prohászka Ottokár: Az imádás és szorgosság ötvenéves jubileuma. — Mészáros Aladár: A szent titok vértanúja. — Jubileum. — A történet muzsája. — Üdvözet az első áldozóknak. — Hortobágyi József: Pünkösdkor. — Krasznayánoszky János: Az urnapi körmenet. — Jeszenák Gábor báró: A margitszigeti zárda emlékei. — Marianus: Szűz Mária és az Oltáriszentség. — Az Oltáriszentség és a szociáldemokrácia. — Feisz Hugolin: Az Oltáriszentség rendelése. — Dr. Bozoky Géza: Egy eucharisztikus lélek a XIX. században. — T. K.: Az Oltáriszentség magyar hitvallója. — Hortobágyi József: Ima a hegyen. — Knap Nándor: Eucharisztikus élet a családban. — Krasznayánoszky János: Falusi képek. — Revicky Aladár: Gyakori szentáldozás. — Dr. Szyllaba Emil: Gyermekevilág. — Röptében a nagyvilág körül. — A kőbányai diadalünnep. — Egyesületi élet. — E folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára csak 3 korona.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irtá: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.) 41

X. FEJEZET.

Férj és feleség.

Asszonyom, ez igazságtalanság! Micsoda? Zsarnok! Én népem atyja, oltalmazója kívánok, akarok lenni!

— Uram, ön a királyságot egymásután. kivetkőzteti minden szabadalmából, minden biztosítékából.

Am legyen, ha a szabadalmakat, a biztosítékokat csak kegyetlenség és elnyomatás által lehet fenntartani. Tűrhetetlen csak el is gondolni, hogy egy ember, kit soha sem láttam, nevét nem hallottam, élethossziglan börtöntörségre hurcoltassék az én meghagyásomból, valamely nyomorult embernek a szeszélye folytán, ki egy blanquettát vesz, vagy kér, vagy ellop, mely a király aláírásával van ellátva.

Madame, ez infámia, — borzadály — gyalázat.

— Franciaország királya nem lehet tulhatalmas. A hatalommal való visszaélés, nem annak birtoka teszi a zsarnokságot. Feledi ön, hogy kicsoda?

— Capet Róbert méltatlan utóda, kit az »Erős« névvel tisztelték meg, — volt a nevetve mondott válasz. — Megtanítottak előszámlálni őseimet, mielőtt imáimat megtanultam. De az idők megváltoztak, mióta Jakab ősem Franciaország őre lett. Nevetséges volna, asszonyom, sutba tenni a lándzsát s azt kiáltani: »Bourbon! Notre Dame!«

— Egy olyan Bourbon, mint de la Marche gróf és tizezer lándzsása még most is megmenethetné Franciaországot.

— Legyen nyugodt — Franciaország megmenti önmagát; a zavar nagy volt s a beteg krízisen megy át. A nemzet sokat szenvedett a hidegtől, éhségtől, súlyos adóktól és kegyetlen igazságtalanságtól, — melyek közt ezen elfogatási levelek, melyeket elfogok törölni, képeztek az egyik legkézzelfoghatóbb példát. De az én népemnek jó szíve van, asszonyom és az szreti királyát.

A királyné fejét rázta. Arra gondolt-e, midőn Strassburgból Campiegnebe tette meg utját s midőn a fiatal menyasszony minden lépést, ha kívánta volna, az éljenző milliók nyakán keresztül meglehetne volna, kik készek valának életüket feláldozni egy tekintetért rágyogó szeméből; vagy a fekete selyemruhás párisi halásznőkre gondolt-e, kik e szeretett királynét azzal ajándékozták meg, hogy piacukról mindent elvihet amit kíván, gyümölcsöt, virágot, szívélyesebben, mint illedelmes szavakban kérve őt, hogy siessen a gyermekágygyal, mert ha husz Bourbont hozna is napvilágra, ők mindannyiról fognak gazdagodni; vagy egy csuf jelenetre gondolt talán, melyet ugyanezen furiák csak pár hét előtt hoztak a szeme elé, midőn hátuk mögött az ordító csócselék tömegével körülfojták kocsiját irtózatoss fenyegetéssel és vad taglejtéssel véreért kiáltozva? Jó szíve van valóban! A gyöngédség és szánalom jelentős mosolya volt arcán, amint a férj szelid arcára tekiutott, kinek komor egykedvűségébe oly gyakran iparkodott a királyné saját elevevényéből, szilárdságából és józan felfogásából valamit beoltani.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, május 13.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza májusra	—	—	12
Buza októberre	—	—	10 33
Rozs októberre	—	—	8 14
Zab októberre	—	—	6 47
Tengeri májusra	—	—	5 65
Tengeri júliusra	—	—	5 75

Irányzat: Barátságos.

Értékdőzsde.

Magyar hitel	—	—	821
Osztrák hitel	—	—	664
4%-os koronajáradék	—	—	92 35
Államvasut	—	—	757
Jelzálogbank	—	—	488
Leszámitoló bank	—	—	559
Hazai Bank	—	—	297
Kereskedelmi részv.	—	—	754
Rimamurányi	—	—	652
Salgótaljani	—	—	650
Közúti vasut	—	—	720

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

Egyszeri használat meggyőző min-
penkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPO GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok leggondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

A Gyöngy

szappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő-
álítva.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

!! Óvakodjunk a molyoktól !!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
becses figyelmét felhívni e célra berende-
zett, **molykár ellen védő, biztosító,
és raktározó intézetemre.** Elfogadok
nyári gondozásra felelősség mellett bár-
mily értékes ruhákat, szőrmeárukat. Férfi
és női városi bundák, utibundák, szőnye-
gek, függönyök, gallérok, karmantyukat
stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán
hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kiváncra
azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és
betörés ellen biztosítva van. Becses párt-
fogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Dózsa János szücsmeister Nagyvárad
28 Sas passage

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség
b. tudomására hozni, hogy folyó hó

14-én szombaton este

a NEMZETI SZÁLLODA árnyas kert-
helyiségét

ünnepélyesen megnyitom

egy elsőrendű cigányzenekar közremű-
désével. Minden este változatos műsoru
mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a
t. közönség figyelmét tisztán kezelt
saját termésű boraimra és kitűnő magyar
konyháimra.

**Társas ebédek és vacsorák
a legfigyelmesebb kiszolgálás
mellett polgári árakban. Abo-
nensek étlap szerint előnyösen
megállapított árban lesznek kiszolgálva.**

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,

vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kávéház
bérloje.

Első nagyvárad

kenyérgyár

Jókai-u. 17. sz. alatt.

Telefon: 949.

Telefon: 949.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad város
t. közönségét, hogy a vidéken sehol nem
látható, óriási kiterjedésű, villanyerőre be-
rendezett **Első nagyvárad**

kenyérgyár

gyártmányai a következő árak mellett
árusítainak:

1 kg. fehér kenyér **36 f.**, félbarna **30 f.**,
barna **25 f.**, tiszta rozs kenyér **28 fillér.**

Az első nagyvárad kenyérgyár

minden időben **friss, izletes** termékei
a következő helyeken kaphatók:

Blau F. Sándor Bodega, Nagypiacztér.

Balázs Mártonné kereskedő, Sztaroveszky-u.

Fellner József csemege-üzlet, Szarvas-sor.

Feuer Bertalan kereskedő, Fő-utca.

Fülöp Lipótné kereskedő, Csengeri-utca.

Grósz Izidor kereskedő, Körözs-utca.

Grünvald Mórné és Társa kereskedő, Ko-
lozsvári-utca

Jakobovits Adolf kereskedő, Kolozsvári-u.

Jenny Nándor kereskedő, Sztaroveczky-u.

Kohn Dávid kereskedő, Sánc-utca.

Kutassy Lajos kereskedő, Teleky-utca.

Klein Mór kereskedő, Kolozsvári-utca.

Klein József, Pál-utca.

Lebovits bodega Zöldfa-utca.

Petrovics Mihály kereskedő, Fő-utca.

Rosenthal Samu kereskedő, Kapucinus-u.

Róth Albert kereskedő, Kolozsvári-utca.

Stolcz Henrik kereskedő, Hattyu-utca.

Silberstein Arnold kereskedő, Kert-utca.

Schön Lipót pékmester, Kert-utca.

Vasszerstrom Arnold kereskedő, Bányasor.

Veisz Emánuel kereskedő, Szaniszló utca.

Vasvári Ferenc kereskedő, Széles-utca. Fő-
lerakat.

Reich Sándor kereskedő, Szt.-János-utca.

XXVIII ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélúakra fog fordítani.
Ezen sorsjátéknak összesen 11969 nyereménye van, melyeknek összes értéke 365,000 koronára
rug készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona készpénzben. Továbbá:

1 főnyeremény	— — 20.000 kor. készp.	10 nyeremény	— — 1.000 kor. készp.
1	> — — 10.000 > >	150	> — — 100 > >
1	> — — 5.000 > >	300	> — — 50 > >
5	> — — 2.000 > >	1500	> — — 20 > >
		10000	> — — 10 > >

Huzás visszavonhatatlanul 1910. évi június hó 30-án.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Buda-
pesten (Vámpalota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó- vám-
és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben
játéktervet ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

FÉLIX - GYÓGYFÜRDŐ NYÁRI IDÉNY MEGNYITASA.

Van szerencsém a fürdőző és a kiránduló közönséget tudatni, hogy a bérletem alatt lévő GYÓGYFÜRDŐT az idényre szerződötett **Balogh Gábor** híres egri zenekara közreműködésével

vasárnap, azaz folyó hó 15-én megnyitom.

Főtörekvésem, hogy az itt gyógyulást kereső betegek, valamint a t. kiránduló közönség kívánalmait minden tekintetben kielégítem.

KOMZSIK ALAJOS,
FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ.

70

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Szava izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalékos kartell áron alul.

Mindenféle **izzólámpa különlegességek,** fényképezési lámpák, egyancsak **legolcsóbb áron** kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővezetését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

14

Benedek Ferencz

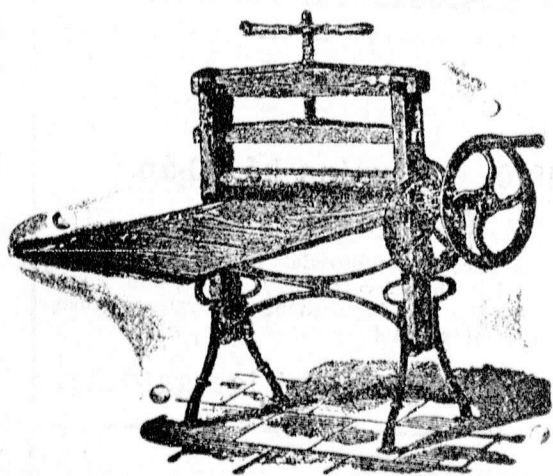

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

13

Jégsekrények legujabb szer-
kezzel.

FAGYALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és
facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

